

2	Вулиця Рівненська	8,95	13	25,5
3	Вулиця Ковельська	9,38	16	4,9
4	Парк 900 річчя Луцька	13,42	21	2,5
5	Парк імені Лесі Українки	12,89	19	3,8

Дослідження проводилися минулого року. Аналіз отриманих результатів довів, що в зоні впливу підприємств і автотранспорту збільшується кількість морфометричних змін рослин. Так, в районі вулиці Рівненська цей показник становить 25,5 %, а на модельній ділянці, де спостерігається значний вплив автотранспорту (по вулиці Соборності), відсоток морфометричних змін становить відповідно 18,5 %. На модельній ділянці парку 900 річчя Луцька відсоток морфометричних змін – близько 2,5 %.

Найменш забрудненою ділянкою виявилася територія парку 900 річчя Луцька. А найбільше морфометричних змін кульбаби лікарської зустрічається на ділянці, де поєднується негативний вплив промислового підприємства і автотранспорту. На ділянці, де основним джерелом забруднення атмосфери є автотранспорт, відсоток кількості стерильних рослин є дещо меншим.

Проведені дослідження довели можливість використання кульбаби лікарської як рослини-індикатора, оскільки вона має чітко виражену реакцію на вплив забруднюючих речовин: зменшення довжини листя та маси рослини, збільшення кількості неправильних форм при значному антропогенному навантаженні. При визначенні стану повітряного середовища м. Луцька за допомогою кульбаби лікарської було виявлено, що найменш забрудненою ділянкою є територія житлового масиву. А найбільш забрудненими є ділянки, на яких поєднується негативний вплив промислового підприємства і автотранспорту.

Список використаних джерел:

1. *Бертиз С.* Влияние загрязнений воздуха на растительность / С.Бертиз, Х.Эндерляйн. – М.: Наука, 1989. – 258 с.
2. *Дідух Я. П., Плюта П. Г.* Фітоіндикація екологічних факторів / Я. П. Дідух, П. Г. Плюта. – К: Наук. думка, 1994. – 280 с.
3. *Носов А.М.* Лекарственные растения / А.М.Носов. – М.: Эксмо. 2005. – 350 с.
4. *Слободян В. О.* Біоіндикація / В. О. Слободян. – Івано-Франківськ: Полум'я, 2004. – 196 с.
5. *Починок Х. Н.* Методы биохимического анализа растений / Х. Н. Починок. – К: Наук. думка, 1976. – 334 с.

ЕКОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИРОЩУВАННЯ КІМНАТНИХ ПРЕДСТАВНИКІВ РОДИНИ ОРХІДНІ

Івашук К.Л. студентка 3 курсу біологічного факультету

Іванців О.Я. доц.кафедри ботаніки, к. п. наук

Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки, Луцьк

Родина орхідних дуже різноманітна. Вона є найбільшою родиною серед рослин, бо налічує понад 30 тисяч видів привабливих і не дуже рослин. На нинішньому етапі розвитку квітникарства вони досить поширені як кімнатні рослини. Їх дарують купують і нерідко трапляється так, що рослина гине у нових господарів. Тому знання біологічних особливостей цих рослин та необхідних умов утримання є незаперечно важливими. А можливості

розмноження цих рослин в домашніх умовах допомогли б збільшити колекції усім любителям.

Насіннєве розмноження орхідей настільки тривале за часом, що найбільш раціонально використовувати методи вегетативного розмноження.

Матеріалом для нашого дослідження ми обрали два найпоширеніших у культурі закритого ґрунту роди Орхідних це рід Фаленопсис та Рід Дендробіум та спробували апробувати різні методи саме вегетативного розмноження .

Розмноження орхідей діленням кореневища

Багато видів орхідей (так звані, симподіальніє) мають горизонтальне кореневище з бруньками відновлення (хибні цибулини), з яких з'являються нові пагони. Часто поділ кореневища відбувається самостійно, але також квітникарями практикується і його живцювання. Як виявилось, найбільш сприятливим часом для розділення є початок весни. Одна з важливих умов - кожен кореневий держак повинен мати не менше трьох повністю розвинених несправжніх цибулин.

Ділення кореневища не представляє особливої складності. Спочатку рослину повністю витягується з субстрату, потім кореневище розрізається гострим ножом. Ніж рекомендується продезінфікувати на вогні . Краї держака посипаються товченим активованим вугіллям, щоб уникнути інфікування, і рослини висаджуються в окремі ємкості. [2]

Розмноження верхівковими живцями

Верхівковими живцями, як правило, розмножують швидкозростаючі види орхідей. Як і при діленні кореневища, найбільш ефективним виявилось проведення операції на початку весни. Живці ми нарізали з добре розвинених пагонів, відрізавши його верхню частину (1/2 частина від загальної довжини). Користуватися секаторами або ножицями небажано, оскільки це призводить до зминання тканин, що негативно позначається на приживлюваності живців. Гострий садовий ніж (обов'язково обпалений вогнем) - показав найкращі результати при проведенні операції живцювання.

Нижній кінець держака присипані товченим деревним (або активованим) вугіллям і висаджують в живильний субстрат.

Розмножувати верхівковими живцями можна і повільно зростаючі види, але при цьому слід врахувати, що пройде не один рік, перш ніж нова рослина зацвіте.

Деякі з видів орхідних здатні утворювати бічні пагони («дітки»), які служать чудовим матеріалом для розмноження. У числі таких орхідей популярні види Фаленопсис і Дендробіум.

Поява «діток» можна стимулювати штучно: досить ефективно, що на цей процес впливає висока температура в приміщенні, або ж «перегодовування азотом» (внесення підвищених доз азотовмісних добрив).

Якщо спостерігається поява «діток», то необхідно створити умови підвищеної вологості, при яких розвиваються повітряні корінці. Цього домагаються різними методами, ми виявили досить ефективними такі, як: переміщенням рослин у тепличку, застосуванням туманоутворюючих установок, обприскуючи кілька разів на день водою з пульверизатора і пр. Можна оточити пагін «повітряною бульбашкою», наприклад, з поліетиленової плівки.

Після появи коріння, нову рослину можна відокремити гострим ножом, присипати зріз активованим вугіллям і висадити в окремий горщик.

Немає сенсу розглядати всі варіанти поживних сумішей для вкорінення орхідей, так як для кожного конкретного виду необхідний особливий склад. В якості інгредієнтів для складання сумішей використовується деревна кора, сфагновий мох, верховий торф, листовая земля, пісок, перліт, вермикуліт та ін. Більшість орхідей-епіфітів показали позитивне вкорінення в субстраті наступного складу: кора сосни, сфагнум, опале листя і деревне вугілля в пропорції за обсягом 5:2:0,5:0,5 відповідно перерахованого списку. Але найбільш раціонально - придбати необхідний субстрат у квітковому магазині.

Культура тканини (меристема)

Меристема - дуже перспективний спосіб розмноження рослин, який вже встиг заявити про своє право на існування (мікробульб картоплі вирощуються за цією технологією). Часто і в спеціалізованих магазинах можна придбати меристему орхідей. По суті, це суспензія з розділених клітин рослини (за аналогією зі стовбуровими клітинами тварин організмів), що перероджуються при вирощуванні в стерильних умовах у калусних тканинах, з яких надалі розвивається вегетативний клон.

Зрозуміло, технологія меристеми вимагає використання спеціальних субстратів і апаратури, але витрати на технологічну облаштування відшкодовуються кількістю отриманого посадкового матеріалу (десятки тисячекземплярів, а це вже серйозний бізнес!).

Отже, серед апробованих методів дослідження нами були розглянуті основні способи вегетативного розмноження орхідей, а саме: розмноження орхідей діленням кореневища, вирощування орхідей з «діток», розмноження верхівковими живцями, культура тканини (меристема). Найбільш зручний для використання у кімнатних умовах – розмноження орхідей «дітками».

Список використаних джерел:

1. Батманов В. Н. Цветоводство / В. Н. Батманов. – Калининград : Калининградское книжное изд., 1991. – С. 254-260.
2. Жижук С. О. Кімнатні рослини / С. О. Жижук // Квіти України. Журн., 1998. – № 1. – С. – 25.
3. Степура М. Ю. Зимний сад в домашних условиях / М. Ю. Степура. – Донецк : Бао, 2003. – С. 384.

ЕКОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗМНОЖЕННЯ ПРЕДСТАВНИКІВ РОДУ ЖОРЖИНИ У КУЛЬТУРІ

**Козюра Л.В. студентка 3 курсу біологічного факультету
Іванців О.Я. доц.кафедри ботаніки, к. п. наук
Східноєвропейського національного університету
імені Лесі Українки, Луцьк**

В наш час нараховується близько 30 000 сортів жоржин, створених селекціонерами, які за різноманітністю забарвлень, відтінків і форм суцвіть переважають майже всі відомі квіткові рослини. Окрім того, вони є одними з небагатьох квітів які, зацвітаючи в червні - липні, прикрашають наші квітники до пізньої осені. Саме тому вони займають одне з провідних місць в декоративному садівництві. Соціально-економічне реформування в Україні в значній мірі відбилося на квітництві, ми суттєво відстаємо від Європейських держав за розвитком промислового квітництва. У зв'язку з цим важливим є надання допомоги квітникам, у напрямку агротехніки вирощування та розмноження представників даного роду.

Ми працювали в напрямку вирощування та розмноження жоржин різних сортів. Сам процес розмноження дає можливість отримати новий сорт, омолодити особину, отримати велику кількість посадкового матеріалу. Всі ці складові є досить ефективними, якщо ретельно підібрати спосіб та засіб найбільш раціональний у конкретному випадку.

Відповідно до ґрунтових умов, освітленості та використання стимуляторів росту нами вивчалися три способи розмноження жоржин, насінневий і вегетативні (ділення коренебульб і живцювання). При розмноженні жоржин насінневим способом нами використовувалися